

Notat om resultatet af Biodiversitetskonventionens 9. partskonference 19. - 30. maj 2008 i Bonn, Tyskland.Samlet vurdering af mødet

Forbundskansler Merkel og EU-kommissionsformand Baroso åbnede ministerdelen af partskonferencen, hvor over 80 ministre deltog, og gav hermed politisk opbakning fra EU på højeste niveau til beskyttelse af verdens biologiske mangfoldighed (biodiversitet). Begge identificerede tabet af biodiversitet som en trussel mod menneskers levevilkår, ligesom klimaændringerne er det. De understregede, at vi skal handle ikke alene fordi vi har en moralsk pligt til at beskytte vores naturarv, men også fordi forarmelsen af vore økosystemer har alvorlige konsekvenser for den sociale og økonomiske udvikling. Dette var et gennemgående tema under partskonferencen. Der blev således offentliggjort et foreløbigt resultat af et studium, som G 8-landens miljøministre har taget initiativ til. Studiet belyser den økonomiske betydning af biodiversitet og økosystemer, og er inspireret af Stern-rapporten om de økonomiske aspekter af klimaændringer.

Delstudiet viser at,

- vi mister biodiversitet og økosystemydelse i højt tempo,
- tabet af biodiversitet har allerede store økonomiske konsekvenser,
- det er de fattige, der bærer den største byrde, og at
- eksisterende økonomiske værktøjer og modeller ikke tager tilstrækkelig højde for den økonomiske værdi af biodiversitet.

Et yderligere tegn på, at biodiversitet er kommet højere op på den internationale politiske dagsorden var, at formanden for FN's generalforsamling annoncerede, at der vil blive en særlig session om biodiversitet under generalforsamlingen.

Den forøgede politiske interesse og vilje til handling på biodiversitetsområdet blev også markeret gennem en række vigtige konkrete beslutninger, der samlet set gør, at partskonferencen må betegnes som en succes. Som resultat af en meget stærk og aktiv EU-indsats, fik EU og Danmark stort set opfyldt alle sine politiske målsætninger, som var fastlagt i to sæt EU-rådskonklusioner

Finansiering

Forbundskansler Merkel annoncerede, at Tyskland i perioden 2009-12 vil forøge sin udviklingsbidrag i forhold til biodiversitet med 500 mio. euro, og fra 2013 yde yderligere 500 mio. euro om året til biodiversitetsformål. Midlerne, der vil komme fra bortauktionerede CO₂-kvoter, vil først og fremmest blive anvendt til beskyttelse af skove.

Den norske miljø- og udviklingsminister Erik Solheim meddelte, at Norge i de kommende tre år vil bidrage med yderligere 600 mio. euro om året til at beskytte verdens skove.

Den danske miljøminister opfordrede alle industrialiserede lande til at forøge deres udviklingsbi-stand, så den udgør mindst 0,7 % af bruttonationalproduktet i 2007.

Partskonferencen vedtog en strategi for ressourcemobilisering, der bl.a. har til formål at finde nye og innovative midler til finansiering gennem f.eks. sektortintegration, betaling for økosystemydelse, skabelse af markeder for grønne produkter, partnerskaber med industrien og gennem tiltag, der giver gevinster for både klimaændringer og biodiversitet.

Adgang til genetiske ressourcer og udbyttedeling

Det tredje hovedformål med Biodiversitetskonventionen, (udover beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af biodiversitet) er at skabe retfærdig fordeling af det udbytte der stammer fra udnyttelsen af genetiske ressourcer. Biodiversitetskonvention fastsætter, at et land har ejendomsretten til de genetiske ressourcer der er i landet. I forlængelse heraf fastslås det, at oprindelseslandet for ressourcerne kan betinge sig ret til, at evt. udbytte ved udnyttelse af genetiske ressourcer deles med landet. Dette har vist sig at være det vanskeligste tema for konventionen at håndtere. Ulandene har ment, at i-landene ikke har vist tilstrækkelig vilje til at opfylde denne del af konventionen, idet flere store internationale virksomheder fortsat bruger genetiske ressourcer fra udviklingslande i udviklingen af produkter uden forudgående aftale om udbyttedeling. Det har gjort ulandene mindre villige til at påtage sig forpligtelser til at beskytte af biodiversitet og i det hele taget præget arbejdet under konventionen i negativ retning.

På Johannesburg-topmødet i 2002 besluttede verdens statsledere, at der skulle udarbejdes et internationalt regime under Biodiversitetskonventionen om udbyttedeling ved udnyttelse af genetiske ressourcer, men først på denne partskonference lykkedes det at få besluttet en detaljeret køreplan for forhandlingerne frem til 2010, som man har besluttet skal være deadline for forhandlingerne. For første gang blev det også anerkendt, at regimet skal have et juridisk bindende indhold.

Dette "Bonn-mandat" må betragtes som et vigtigt gennembrud for Biodiversitetskonventionen og ikke mindst for Danmark, som helt fra konventionens ikrafttræden har arbejdet for en mere imødekommende linie overfor ulandenes ønsker.

Klima og biodiversitet

Det blev slået klart fast, at klima- og biodiversitetstiltag skal tænkes sammen – både når der er tale om foranstaltninger til at modvirke klimaændringer og i forbindelse med klimatilpasning. Behovet for sammenhæng gælder ikke mindst i forhold til at beskytte verdens skove og vådområder med tørvebund, som kan give store gevinster for både klima og biodiversitet.

Efter stærkt EU-pres blev der nedsat en teknisk arbejdsgruppe, der skal give rådgivning om biodiversitetshensyn til Klimakonventionen. Endvidere vedtog partskonferencen med udgangspunkt i forsigtighedsprincippet, at der skal udvises meget stor tilbageholdenhed overfor "ocean fertilization" som klimatiltag, dvs. tilførsel af jern, kvælstof o.a. til havområder, på grund af den store usikkerhed, der hersker om denne teknologiske indvirkning på det marine miljø. Beslutningen i sin harmoni med den tilgang man har besluttet under den globale London-konvention om dumping af affald i havet.

Biobrændstoffer

For første gang blev det på globalt niveau anerkendt, at produktion og forbrug af biobrændstoffer skal være bæredygtig i forhold til biodiversitet. Beslutningen anerkender også, at Biodiversitetskonventionen er det rette forum til at udforme retningslinjerne for, hvornår dette er tilfældet.

Der blev besluttet en proces frem til næste partskonference i 2010, hvor der på grundlag af yderligere drøftelser i bl.a. regionale workshops skal drøftes, hvordan man kan fremme bæredygtig produktion og forbrug af biobrændstoffer.

Skove

For skovene lykkedes det, trods stor modstand, at få en beslutning vedtaget, som indtrængende opfordrer parterne til at styrke indsatsen mod ulovlig tømmerhugst og relateret handel, og som samtidig understreger behovet både for en bæredygtig udnyttelse og for et netværk af effektivt beskyttede skovområder.

Adgangen til udsætning af genmodificerede træer udviklede sig til et hovedtema for skovbeslutningen. Efter hårdt pres for et moratorium fra især afrikanske lande enedes parterne om et kompromis, hvor der opstilles skrappe forsigtighedsprincipper for udsætning – men ikke et egentligt moratorium.

Beskyttede områder

Under ministerdelen lancerede forbundskansler Merkel officielt det tyske såkaldte LifeWeb-initiativ, der har til hensigt at matche konkrete ønsker om at etablere beskyttede områder med konkret finansiering. Initiativet blev hilset velkommen som et væsentligt bidrag til at skabe et globalt netværk af beskyttede områder.

Som led i initiativet annoncerede en række lande planer om at udlægge nye beskyttede områder med et samlet areal på 460.000 km² eller mere end ti gange Danmarks størrelse. Partskonferencens beslutning om beskyttede områder fremhæver i øvrigt den vigtige rolle beskyttede områder kan have for både modvirkning af og tilpasning til klimaændringer.

Havenes biodiversitet

Kun 1 % af verdens samlede havareal er i dag underlagt beskyttelse, og der har hidtil manglet globale kriterier og retningslinjer for udpegning af beskyttede områder på havet. Det lykkedes på partskonferencen, at få vedtaget sådanne kriterier og retningslinjer, og der blev endda besluttet en proces, der skal identificere de havområder, som kriterierne passer til.

Partskonferencens beslutning må betragtes som et væsentligt skridt i forhold til det globale mål om at skabe et globalt netværk af beskyttede havområder inden 2012, selvom der i Biodiversitetskonventionen ikke er hjemmel til den egentlige udpegning af beskyttede områder i havområder uden for national jurisdiktion. Sideløbende med arbejdet i CBD med at udvikle det faglige grundlag for beskyttelse af havområder, arbejder Danmark for, at der udvikles et bindende regelsæt under FN's havretskonvention, der skal give denne hjemmel.

Sammenhæng mellem videnskab og politik.

I forhold til biodiversitet findes der ikke et ekspertpanel, der uafhængigt rådgiver embedsmænd og politikere og som kan bygge bro mellem videnskab og politik svarende til FN's klimapanel IPCC. Igennem de senere år har der på fransk initiativ været gennemført en omfattende konsultationsproces om at skabe en sådan mekanisme. Næste skridt i processen vil være afholdelse af et internationalt møde i UNEP-regi i efteråret 2008. Partskonferencen gav klar støtte til denne proces.

